

Gespreksnotitie Dr. Jelle van Veenen

Rondetafelgesprek: artificiële intelligentie in het recht

Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

29 maart 2018

Jelle van Veenen is mede-oprichter van innovatieplatform Dutch Legal Tech, en werkzaam als Legal Service Designer bij Kennedy Van der Laan | Sync.

Kunstmatige intelligentie (Artificial Intelligence, A.I.) spreekt enorm tot de verbeelding. Robots, slimme drones, en termen als ‘machinelearning’ suggereren bijna bovenmenselijke capaciteiten, en in de pers strijden doemscenario’s en gouden bergen om de aandacht. De praktijk is, zoals gewoonlijk, minder groots. In feite gaat het bij A.I. nog steeds gaat om computers die regels en berekeningen uitvoeren. Een computer zal nooit intelligenter zijn dan de regels die we er in stoppen, en een computer weet nooit meer dan de data die het krijgt. Dit meenemende zijn er een aantal overwegingen van belang, die ik graag in de discussie wil inbrengen.

Zonder data geen resultaat - Veel A.I. systemen gebruiken data om tot inzichten te komen. Omdat deze inzichten waardevol zijn (bijvoorbeeld om verkoop te optimaliseren, misdaad te voorkomen, of advertenties effectief in te zetten), worden data zelf nu ook steeds waardevoller. Grote bedrijven als Amazon, Google, en Uber gaan ver om zo veel mogelijk over hun klanten te leren. In het juridische domein wordt data niet zomaar gedeeld, en hierdoor is het tot nu toe nog lastig om opzienbarende resultaten te boeken.

Een computer is geen onpartijdige arbiter - Een computer beoordeelt data op basis van de regels die er in geprogrammeerd zijn. Het resultaat is dus altijd afhankelijk van de aannames en intenties van de partij die het systeem beheert, en van degene die het resultaat interpreteert. Als er systemen worden ingezet voor publieke taken is het dan ook van belang dat er voldoende transparantie is over de algoritmen en data die hiervoor gebruikt worden. Daarnaast moet er een duidelijke kadering van verantwoordelijkheden zijn. In hoeverre wordt de uitkomst van een bepaald proces bepaald door een computer, en in hoeverre is hiervoor een persoon aangewezen? Dit sluit ook aan bij het volgende punt.

Een individu is geen statistiek - Lerende systemen gebruiken statistische analyse om te bepalen of bepaalde gevallen op elkaar lijken. Daar kan vervolgens een consequentie aan verbonden zijn. Als uw data lijkt op de data van bijvoorbeeld een recidivist of een wanbetaler kan een AI systeem u als zodanig aanmerken. Behalve de statistische wegingen ligt er geen redenering ten grondslag aan deze indicatie. Een expert zou dergelijke informatie mee kunnen nemen in een weloverwogen beslissing, maar in de praktijk blijkt dat

mensen vaak een groot vertrouwen hebben in het advies van de computer, en dat ze dit zonder voldoende voorbehoud overnemen.

Een computer is geen vervanging voor een mens – In bepaalde taken zijn computers erg effectief, constant en efficiënt. Grote complexe berekeningen, analyse van complexe data, steeds dezelfde vragen beantwoorden, steeds dezelfde documenten opstellen. Maar voor andere taken zullen altijd mensen nodig zijn: belangen afwegen, een creatieve oplossing aandragen, verantwoordelijkheid nemen. In veel processen kan kunstmatige intelligentie een ondersteunende rol bieden, door die taken over te nemen waar mensen niet goed in zijn. Op deze manier kunnen bepaalde menselijke fouten ('biases') geminimaliseerd worden. Een computersysteem zal echter nooit het wondermiddel zijn dat een fundamenteel inefficiënt of foutief proces kan redden.

